

Minskad nivå misshandel i samband med pandemisituationen, i Brås preliminära statistik över polisanmälda brott i mars 2020

Minskad nivå misshandel i samband med pandemisituationen, i Brås preliminära statistik över polisanmälda brott i mars 2020. Men statistiken är särskilt svårtolkad i enskilda delar som för misshandel mot vuxna kvinnor i parrelation

Från en dryg vecka in i mars, och framför allt från mitten av månaden, ledde pandemisituationen till minskad aktivitet och rörelse i samhället. För månaden som helhet noteras en minskning i den preliminära statistiken över anmälda misshandelsbrott, med 10 procent, jämfört med i mars 2019. Det är dock en kort uppföljningstid och svårt att dra slutsatser om vilken inverkan pandemisituationen kan ha haft redan efter några veckor.

De anmälda misshandelsbrotten mot vuxna kvinnor i parrelationer har ökat påtagligt, men ökningen inleddes redan tidigare, och misshandel i nära relationer genom familj och släktskap har minskat. Det är inte ovanligt med kraftiga och tillfälliga förskjutningar i dessa delar av statistiken och svårt att analysera utvecklingen efter endast en månad, vid sidan om att mörkertalen inskränker möjligheterna att dra långtgående slutsatser.

Stort fokus på risker för brott mot kvinnor i nära relationer

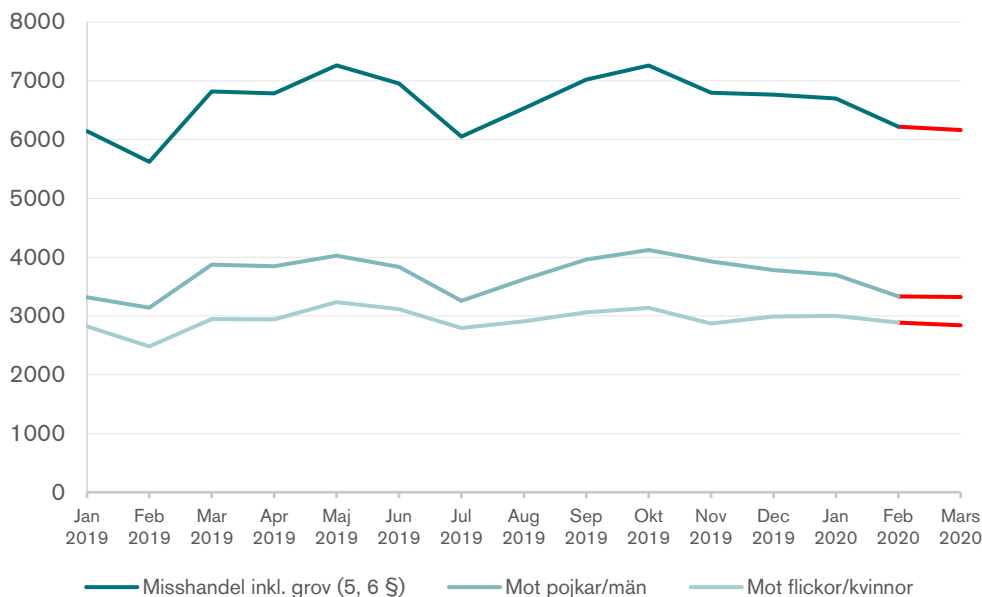
Från den 11 mars, och sedan alltmer från mitten av månaden ledde pandemin till regler och rekommendationer om social distansering, som ledde till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Ett riskområde som under denna tid ägnas särskild uppmärksamhet är misshandel, inte minst mot kvinnor i parrelationer och i andra former av nära relationer.

Det är viktigt att påminna sig om att syftet med statistiken över anmälda brott inte primärt är att visa brottnivåer i samhället, utan att visa inflödet av ärenden till framför allt polisen, i form av anmälningar om brott. Långt ifrån alla fall av misshandel – och i synnerhet vad gäller misshandel mot kvinnor i nära relationer – rapporteras och leder till polisanmälan, så att de blir en del av statistiken över anmälda brott. Mörkertalet bedöms vara stort, och dessutom föränderligt över tid, vilket inskränker möjligheterna att utifrån denna statistik dra slutsatser om de faktiska nivåerna och deras utveckling. Därför bör man iaktta stor försiktighet vid analyser av sådan brottslighet utifrån statistik över anmälda brott, särskilt i det korta perspektivet. De enkla redovisningar som görs här är endast inriktade på att bedöma om antalet anmälda misshandelsbrott kan ha påverkats av pandemisituationen. Det görs inte anspråk på att statistiken ska visa hur den faktiska misshandelsbrottsligheten har utvecklats.

Färre anmälda misshandelsbrott i mars – den första pandemimånaden – än tidigare

För överblickens skull redovisas resultaten för de senaste femton månaderna, från januari 2019 till mars 2020. Det som står i centrum är dock inte förändringar i mars jämfört med de närmast föregående månaderna, för det finns alltid en viss säsongsvariation och andra förhållanden att beakta. I stället kommenteras utvecklingen för de tre månaderna januari, februari och mars 2020 jämfört med motsvarande tre månader 2019.

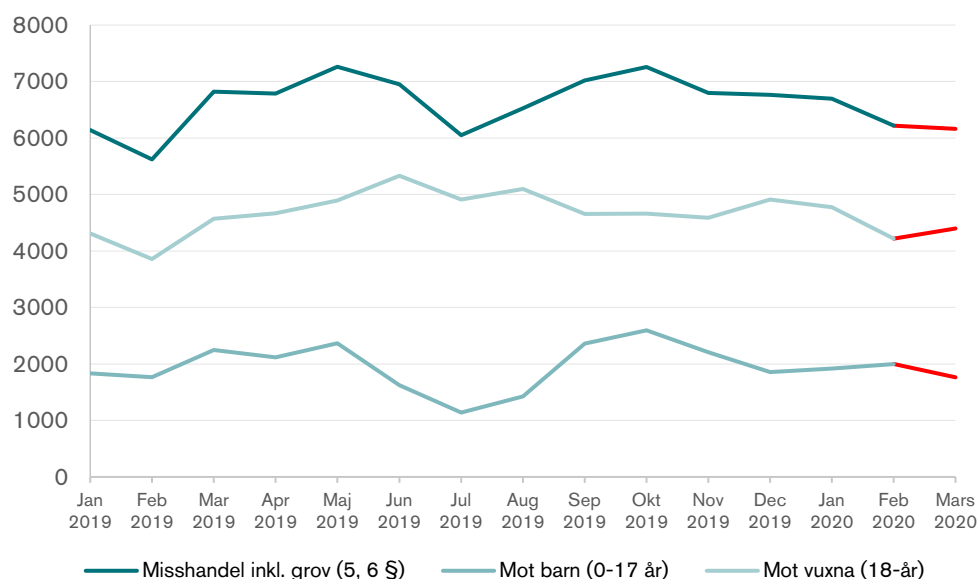
Dessa jämförelser visar hur brottsanmälningarna förändrats mellan mars 2019 och mars 2020, samt om utvecklingen följer eller avviker från de två föregående månaderna, och där en avvikande utveckling eventuellt kan hänga samman med pandemisituationen. Samtidigt handlar det om en förhållandevis översiktlig analys i ett ännu tidigt skede, så resultaten ska tolkas med försiktighet. Förändringsuppgifterna redovisas i tabell 1 nedan.

Figur 1. Misshandel (inkl. grov) från januari 2019 till mars 2020, totalt samt efter kön. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

I mars 2020 var nivån för anmälda misshandelsbrott 10 procent lägre än i mars 2019 (se tabell 1 nedan). Denna minskning är koncentrerad till just mars, och noteras inte under januari eller februari 2020 jämfört med motsvarande månader föregående år. Det indikerar att minskningen skulle kunna vara en följd av pandemisituationen. Sett till misshandel mot flickor och kvinnor respektive mot pojkar och män visar statistiken också minskningar i bägge dessa grupper, men minskningen är större för misshandel mot pojkar och män.

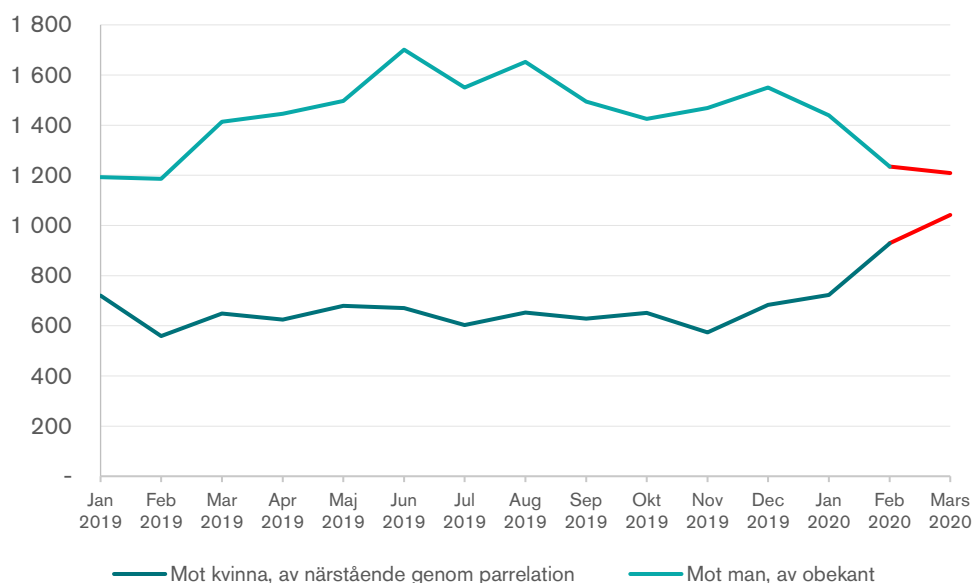
Även lägre marsnivåer för misshandel mot barn

Figur 2. Misshandel (inkl. grov) från jan 2019 till mars 2020, totalt samt mot barn (0–17 år) respektive vuxna (18-år). Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

När de anmälda misshandelsbrotten delas upp på misshandel mot vuxna (18 år och äldre) respektive barn (under 18 år) framgår att minskningen var särskilt påtaglig för misshandel mot barn, som låg 22 procent lägre i mars 2020 jämfört med mars 2019 (se tabell 1). Jämför man nivåerna i januari eller februari med året innan var nivåerna i stället högre 2020 än 2019. Detta talar inte emot att pandemisituationen kan ha haft en minskande inverkan, men det är svårt att dra säkra slutsatser utifrån dessa enkla jämförelser av enskilda delar av statistiken.

Utvecklingskillnad redan tidigare för typiska misshandelsbrott mot kvinnor respektive mot män

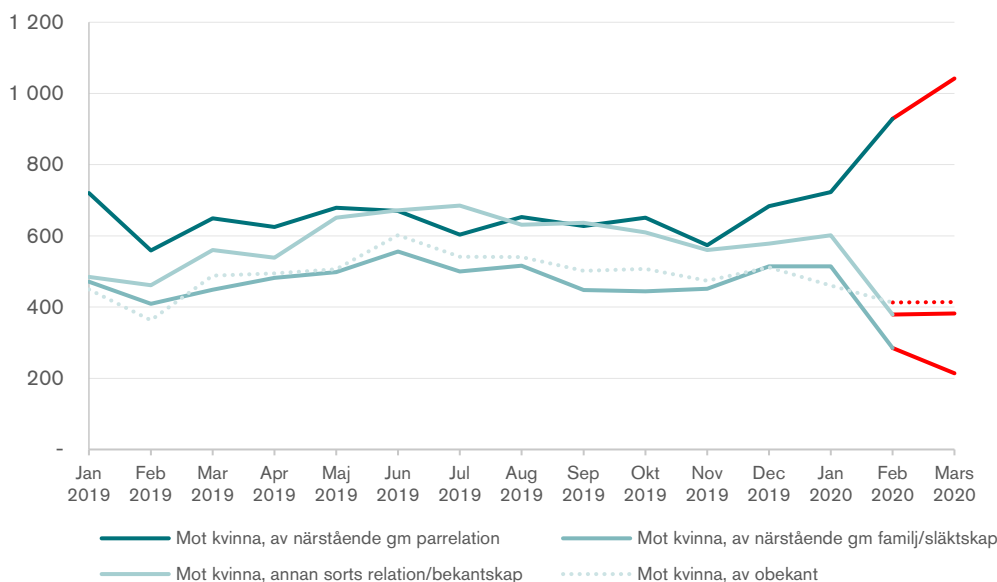
Figur 3. Misshandel mot kvinna (18 år och äldre), av en närstående genom parrelation, respektive mot man (18 år och äldre), av en obekant gärningsperson, från januari 2019 till mars 2020. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Nivån för misshandel mot vuxna kvinnor (18 år och äldre) i nära parrelationer var klart högre i mars 2020 jämfört med i mars 2019 (61 procent, se tabell 1). Men det framgår också att det var en kraftig ökning redan i februari 2020 jämfört med februari 2019 (66 procent), medan nivån var oförändrad i januari 2020 jämfört med januari 2019, vilket försvårar tolkningen. Å andra sidan har nivån under 2020 (bortsett från jämförelser med motsvarande månader 2019) ökat relativt konstant sedan november 2019.

Nivån för misshandel mot vuxna män (18 och äldre) av obekanta gärningspersoner var 14 procent lägre i mars 2020 än motsvarande månad föregående år. Föregående månader var det i stället ökade nivåer (21 procent i januari respektive 4 procent i februari). Det talar för att minskningen i mars skulle kunna vara en följd av pandemisituationen, men inte heller i denna del är det möjligt att dra säkra slutsatser.

Svårtolkad omfördelning av kvinnomisshandeln, mellan olika typer av relationer

Den högre nivån av kvinnomisshandel inom parrelationer som noterades ovan var hela 61 procent högre i mars 2020 än i mars 2019. Den ökande nivån ger anledning att titta närmare på utvecklingen för misshandel mot kvinnor inom andra typer av relationer.

Figur 4. Misshandel mot kvinna (18 år och äldre), av en närstående genom parrelation, av en närstående genom familj eller släktskap, av någon i en annan slags relation, samt av någon helt obekant. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Som nämndes var ökningen av misshandelsbrotten mot kvinnor i nära relationer *genom parrelation* en del av en ökning som fanns redan i februari, medan nivån i januari 2020 var

oförändrad jämfört med januari 2019, vilket gör det svårt att se att ökningen i mars i första hand skulle vara en följd av pandemisituationen.

Det finns också en annan typ av misshandel mot kvinnor (18 år och äldre i nära relation, men då *genom familj och släktskap*). Denna typ av misshandel har minskat med 52 procent i mars 2020 jämfört med i mars 2019, och även februari. Därutöver finns typerna *av obekant* och *av annan relation eller bekant*, som minskat med 15 procent respektive 32 procent i mars 2020 jämfört med mars föregående år. Det innebär att misshandeln mot kvinnor i någon form av nära relation (genom par, eller genom familj eller släktskap) sammantaget har ökat men inte så kraftigt (14 procent), samt att kvinnomisshandel utanför nära relationer har minskat. Sammantaget har nivån på den övergripande kvinnomisshandeln ökat med 1 procent i mars 2020 jämfört med mars 2019, vilket är en närapå oförändrad nivå.

Minskning av anmäld misshandel generellt, men svårtolkade förändringar i misshandel mot kvinnor i parrelationer

För mars som helhet noteras således en minskning i den preliminära statistiken över anmälda misshandelsbrott, med 10 procent jämfört med i mars 2019. Men mörkertalen inom den anmälda misshandelsbrottsligheten är betydande och svåra att bedöma, och därtill är tidsperspektivet väldigt kort, vilket inskränker möjligheterna att dra långtgående slutsatser.

När det gäller de nu uppmärksammade riskerna för brott i nära relationer konstateras en påfallande hög nivå anmälda fall i mars i den specifika brottstypen misshandel mot kvinna 18 år och äldre där gärningspersonen och offret har eller har haft en parrelation. Men det är också tydligt att en sådan ökning fanns redan i februari, före pandemisituationen, och att nivån var oförändrad i januari 2020 jämfört med januari 2019. Samtidigt minskade i stället misshandelsbrotten mot kvinnor i nära relationer genom familj eller släktskap, i andra typer av relation eller bekantskap, samt vid obekant gärningsperson. Det är också relativt vanligt med kraftiga och tillfälliga förskjutningar i dessa delar av statistiken, och svårt att analysera utvecklingen efter endast en månad. Sammantaget är det därför svårt att dra slutsatser om utvecklingen av anmäld misshandel mot kvinnor i nära relationer redan efter en månad, med några veckor av tänkbar påverkan av pandemisituationen.

Under månaderna som följer fortsätter Brå att publicera preliminär månadsstatistik över polisanmälda brott, vilket ger möjlighet att följa och analysera läget. Statistiken över anmälda brott i april kommer Brå att publicera den 7 maj. Användarna kan själva ta del av den omfattande statistiken genom tabeller eller med hjälp av Brås *databas över anmälda brott*¹ (<http://statistik.bra.se/solwebb/action/index>).

---

¹ Observera att uppgifterna i databasen uppdateras kontinuerligt, och därför skiljer sig uppgifterna i de fasta tabellerna. Den preliminära månadsstatistiken (tabell P1) redovisar de brott som anmälts respektive månad och baseras på de uppgifter som kommit in till Brå omkring en vecka efter utgången månad. När databasen laddas med nya uppgifter för varje månad, sker även en retroaktiv uppdatering av uppgifterna för föregående månader, om nya uppgifter kommit in.

Tabell 1. Förändring i antalet anmälda brott från 2019 till 2020 för mars, februari och januari.
Förändringarna redovisas med antal och med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Brottstyp	Förändring i antal anmälda brott					
	jan 2019- jan 2020		feb 2019- feb 2020		mar 2019- mar 2020	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Misshandel inkl. grov (5, 6 §)	553	9%	597	11%	-658	-10%
Misshandel mot flickor/kvinnor	177	6%	405	16%	-105	-4%
Misshandel mot pojkar/män	376	11%	192	6%	-553	-14%
Misshandel mot personer under 18 år	85	5%	236	13%	-485	-22%
Misshandel mot personer 18 år och äldre	468	11%	361	9%	-173	-4%
Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre	173	8%	289	16%	13	1%
Närstående genom parrelation	3	0%	370	66%	393	61%
Närstående genom släktskap/familj	43	9%	-124	-30%	-235	-52%
Annan sorts relation eller bekantskap	117	24%	-82	-18%	-178	-32%
Obekanta	10	2%	50	14%	-74	-15%
Misshandel mot man 18 år eller äldre	295	14%	72	3%	-186	-8%
Närstående genom parrelation	-12	-8%	81	62%	141	111%
Närstående genom släktskap/familj	42	27%	-30	-18%	-31	-18%
Annan sorts relation eller bekantskap	19	3%	-28	-5%	-91	-13%
Obekanta	246	21%	49	4%	-205	-14%